SALA DE LECTURĂ

Scînteia

JURNALUL ROMÂNIEI 1989 – ACUM DOUĂZECI DE ANI

Numărul 71 | Luni, 23 martie 2009 – Joi, 23 martie 1989 | DISTRIBUIT ÎMPREUNĂ CU JURNALUL NAȚIONAL

ULTIMA VIZITĂ PREZIDENȚIALĂ ÎN HUNEDOARA

Nicolae Ceaușescu dă indicații prețioase în șut. Miron Cosma e printre minerii mândri și fericiți de înalta lui cinste și încredere FOTO: Arhiva personală Valentin Florin

La 21 și 22 martie 1989, Nicolae și Elena Ceaușescu au vizitat pentru ultima oară județul Hunedoara. Unul dintre motivele vizitei a fost și cel legat de producția de masă minieră în Valea Jiului. A fost o vizită în timpul căreia Elena Ceaușescu a avut în permanență ceva de comentat. În municipiul Hunedoara a supărat-o directorul CSH, Sabin Faur, la Deva a văzut prea multe antene parabolice, iar în Valea Jiului au nemulțumit-o producția de cărbune și... ploaia. Doar cântecul unui cocoș și lătratul unui câine au fost atunci pe placul Tovarășei.

Cuplul prezidențial a ajuns în județul Hunedoara la data de 21 martie 1989. Elicopterul care i-a adus a aterizat pe stadionul din Deva. În reședința de județ, cuplul prezidențial a vizitat Termocentrala de la Mintia, după care a urmat Hunedoara, iar a doua zi Valea Jiului.

Cocoș și câine – pe limba lor

Pentru că Nicolae și Elena Ceaușescu trebuia să rămână peste noapte în județ, primele probleme care au apărut au fost cele legate de cazarea cuplului prezidențial. Inițial, planul era ca ei să fie cazați în vila de protocol de la Cinciș. Sabin Faur, directorul CSH, își amintește astăzi că i s-a cerut ca imobilul să fie zugrăvit în doar două zile: „Le-am explicat tuturor că acest lucru e imposibil. Nu aveam cum să zugrăvim și să curățăm locul în doar două zile. Până la urmă au înțeles și cuplul prezidențial a înnoptat la vila de protocol de la Deva". Pe de altă parte, martorii își amintesc că reprezentanți ai Direcției a V-a au venit în seara de 20 martie la Deva să verifice locul. „În noaptea aceea a fost agitație mare în zonă. În noaptea aceea, dintr-o curte s-a auzit un cocoș cântând, din alta un câine lătrând. Toți au sărit ca arși. Insistau ca proprietarii caselor de pe strada respectivă să își ducă animalele de casă în altă parte", povestește un martor. Totuși, nimeni nu s-a sinchisit. Peste ani, persoane care au lucrat atunci la vila de protocol își amintesc că, la 22 martie, imediat după ce s-a trezit, Elena Ceaușescu a ieșit pe terasa vilei de protocol. Cocoșul a început să cânte... Câinele a lătrat... Elena a fost auzită exclamând: „Nicule, Nicule! Auzi! De multă vreme nu am mai auzit un cocoș cântând și un câine lătrând!". Se pare că doar cocoșul și câinele au fost pe placul Elenei Ceaușescu. De altfel, programul ultimei vizite în județul Hunedoara a cuplului prezidențial a fost modificat de vreo zece ori.

„Oalele" de la Deva...

De câțiva ani, Deva era împânzită de antene parabolice. Devenii spun că acestea funcționau cu complicitatea celor de la Securitate și de la Partid. Șeful Securității Hunedoara de la acea dată, Lucian Văceanu, povestește: „Ca niște speriați de bombe, pe la ora 12:00 noaptea (*n.r.*: la data de 20 martie 1989), câțiva activiști de partid mi-au cerut imperativ să solicităm posesorilor de instalații de televiziune prin satelit desființarea acestora. Am refuzat, explicându-le că starea de spirit nemulțumitoare din rândul populației nu îmi permite să o agit și mai mult cu pretențiile lor lipsite de temei legal. Le era frică! Știau ei de ce! A doua zi, în binecunoscutul ARO decapotabil, familia Ceaușescu, având-i pe bancheta din spate pe Emil Bobu, secretar al CC, și pe Ion Popa, prim-secretarul județului, s-a îndreptat spre municipiul Hunedoara. În timp ce străbăteau bulevardul central, Elena Ceaușescu i-a spus, disperată, soțului: «Nicule, în acest oraș, elicopterul tău nu poate ateriza!». «De ce, dragă?», a întrebat, absent, președintele statului, care trimitea bezele mulțimii de pe trotuare. «Uită-te și tu în sus și privește ce păienjeniș de sârme e tras de la un bloc la altul!». Ca oricare bucureștean care se orientează repede, Ion Popa a intervenit, explicând că sunt fire de telefon... «Nu ai dreptate, Popa!», l-a repezit cucoana țâfnoasă. «Nu vezi că aproape în fiecare balcon este câte o antenă parabolică pentru instalațiile de televiziune prin satelit? Ăștia stau la televizor cu ochii spre Vest în loc să privească cum se construiește socialismul în țară». Ceaușescu și-a dat capul pe spate și a privit ce mai rămăsese din cer, apoi i-a ordonat lui Emil Bobu să verifice situația și să ia măsuri". A urmat o anchetă care a durat timp de o lună. Lucian Văceanu a fost suspendat, dar, după un control, a revenit în funcție.

Cu steagurile pe cap

În a doua zi a vizitei, cuplul prezidențial a fost în Valea Jiului. Valentina Cerchez, care era primar al Aninoasei, își amintește foarte bine de data de 22 martie 1989: „Era ziua mea de naștere și mă gândeam că, în loc să stau cu musafirii, eu sunt pe drumuri. Tot timpul era bine primit în Valea Jiului. Acum, parcă s-a întâmplat ceva. Simțeam așa că lumea adunase multă nemulțumire. Se vedea că elevii, minerii, toată lumea fuseseră aduși cu forța pe stadion. Nu mai ascundeau asta. La un moment dat a căzut o pancartă, bătea vântul și stătea să plouă. Ceaușescu a vorbit, dar lumea a început să plece, iar când a salutat mulțimea nu mai avea, de fapt, cui să-i facă din mână. Se vedea că erau scârbiți. Era pentru prima oară când se manifestau așa. De fiecare dată când a venit în Valea Jiului, Ceaușescu a fost primit foarte bine, chiar și în 1977.

(Continuare în pag. a III-a)

ARTICOLUL ZILEI

Patria, cabinetul de lucru al președintelui

Sub acest „generic", revista Flacăra a prezentat ultima vizită de lucru a secretarului general Nicolae Ceaușescu. La 21-22 martie 1989, perechea prezidențială a trecut prin Sibiu, Deva și Petroșani. Prezentăm în continuare câteva fragmente din numărul 12/1989 al revistei Flacăra, cu mențiunea că intertitlurile ne aparțin.

În județul Hunedoara, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat Întreprinderea Electrocentrale Deva, Combinatul Siderurgic Hunedoara, Întreprinderea Minieră Lupeni, au luat parte la întâlnirea cu membrii biroului Comitetului Județean Hunedoara al PCR și la adunarea populară din municipiul Petroșani. „Întâlnirea conducătorului partidului și statului cu energeticienii și siderurgiștii județului Hunedoara a prilejuit o analiză amplă, cu factori de răspundere, cu muncitori și specialiști, cu reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, a căilor și direcțiilor de acțiune prin care județul să-și îndeplinească, în condiții de înaltă calitate și eficiență, sarcinile deosebite ce-i revin, pentru a aduce astfel o contribuție tot mai mare, pe măsura puternicului său potențial tehnic și uman, la creșterea producției de cărbune, energie electrică și de metal țării. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se adopte la Întreprinderea Electrocentrale tehnologii care să asigure valorificarea superioară a combustibililor solizi existenți în țară, să se acționeze, împreună cu unitățile industriei constructoare de mașini, pentru ca programul elaborat în acest sens să fie înfăptuit într-un termen cât mai scurt."

Măsuri ferme pentru modernizare

„În cadrul întâlnirii cu membrii biroului Comitetului Județean, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că programele privind perfecționarea organizării și modernizarea proceselor de producție trebuie să pornească de la principalii indicatori economico-financiari. Referindu-se la unele aspecte ale activității din agricultură, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să fie luate măsuri ferme în vederea creșterii mai puternice a producției de cereale, sporirii efectivelor de animale, îndeosebi la bovine și ovine, pentru valorificarea condițiilor bune pe care le are județul.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

În așteptarea avizului Securității

Doru I. primise avizul de navigație pentru apele naționale de vreo lună în februarie '89. Însă altul era avizul visat și vizat de el. Acela care-i permitea să vadă lumea. Aviz pe care doar Securitatea îl putea elibera. „Mă angajasem la începutul lui decembrie '88, cam atunci când s-a scufundat nava Sadu, la Grupul de intervenții și salvări navale. Și aici îmi desfășuram activitatea ca electrician de bord pe o navă de salvare-pompier. Lucram în ture, că era o navă operativă care trebuia tot timpul să fie pregătită pentru intervenție. Se punea mare accent pe navele astea, pentru că, dacă nu avea așa ceva, un port putea deveni nesigur într-o clasificare internațională. Bine, ținta mea era alta. Să ajung să fac voiaje internaționale, să văd și eu lumea – care de aici nu se vedea –, dar mă împiedicam de avizul de navigabilitate pe care ți-l dădea Securitatea. Nu-l aveai, nu puteai intra în echipajul unei nave maritime care desfășura voiaje internaționale.

În '87 terminasem liceul militar de marină și am fost repartizat la Întreprinderea de Exploatare a Flotei Maritime, IEFM Navrom Constanța. Dar nu am fost angajat acolo, pentru că n-aveam aviz de navigabilitate. Atunci am depus primul dosar pentru acest aviz. M-am angajat la Uzina de reparații nave, așteptând să-mi iasă avizul să plec și eu în voiaj... La sfârșitul lui '88 m-am mutat la cealaltă întreprindere mamut din port – Întreprinderea de Exploatare Portuară, la secția Grup de Intervenții și Salvare Maritimă. Aveau și ei două remorchere care făceau voiaje internaționale și, m-am gândit eu, «măcar aici...». Așa că am mai depus un dosar și la întreprinderea asta, că, deh, gândeam că-mi cresc șansele, din două poate unul va fi aprobat...

Era mai mult mirajul ăsta, al Occidentului. Câștigai și mai mulți bani, dar mai ales vedeai lumea! Aveam colegi care plecau deja și, când veneau, povesteau și eu visam cu ochii deschiși... Nu puteam mai mult, că n-aveam avizul de la Securitate.

(Continuare în pag. a II-a)

„CEAUȘEȘTII PĂREAU FOARTE BĂTRÂNI!"

Ilie Lavu era în 1989 primar al Devei și prim-secretar al Comitetului Municipal al PCR. Avea 38 de ani și fusese numit în aceste funcții în 1983. În martie 1989 a fost printre cei care s-au ocupat de vizita cuplului prezidențial la Deva. A rămas uimit de felul în care arătau cei doi. I s-au părut bătrâni și obosiți.

Prin surprindere

Ultima vizită a soților Ceaușescu în județul Hunedoara a fost anunțată cu doar o zi înainte de sosirea lor în zonă. Primar al municipiului Deva la acea dată, Ilie Lavu își amintește că toată lumea a fost luată prin surprindere de decizia lui Nicolae Ceaușescu. „A fost ceva ce ne-a luat prin surprindere. Era pentru prima oară față de practica vremii când am fost anunțați cu doar o zi înainte că vor veni în județ. Am fost oarecum șocați, mai ales că nu prea eram pregătiți de vizită. Ne-a luat ca din găleată. De obicei, eram anunțați cu săptămâni sau cu luni înainte. Ne făceam probleme că nu stăteam prea bine cu unele lucruri. Nu era chiar curățenie cum ne doream, nu era poate stadionul pregătit." În plus, Ilie Lavu își amintește că a avut o altă problemă: parabolicele care împânzeau orașul. „Cea mai mare grijă era să văd cum se pot ascunde parabolicele. În noaptea aceea dinaintea vizitei, asta a fost preocuparea mea. Am umblat pe la oameni, i-am rugat să le ascundă. Cu o parte am reușit, dar au și rămas destule. Ordinea și curățenia trecuseră pe locul al doilea. Mă tot gândeam la ce va urma, pentru că se comenta, mă întrebam dacă va ieși bombă din asta sau nu."

Obsesia parabolicelor

În seara de 21 martie a avut loc la Deva o ședință a Biroului Județean de Partid, la care au participat soții Ceaușescu. Ilie Lavu a participat la acea analiză: „Aveam mari emoții. Nu am prea avut oameni pe traseu. Au fost zone în care nu am prea dus oameni, erau doar pâlcuri pe ici, pe colo, mai ales în zona dinspre Termocentrala Mintia. Mă așteptam să fiu luat la rost, mai ales pentru antene. Eu aveam în minte doar parabolicele. Habar nu aveam că Ceaușescu știa exact că noi urmărim programe ale unor televiziuni străine. S-a ajuns și la antene în timpul analizei. Când Ceaușescu a adus în discuție antenele, Ion Popa, prim-secretarul județului, a intervenit: «E pentru canalele de sport, să ne uităm și noi la meciuri!».

Lavu spune că poate totuși e posibil ca Ceaușescu să fi știut exact despre parabolice, mai ales că un asemenea aparat confecționat în Deva a ajuns și la Sibiu, acolo unde Nicu era prim-secretar. Foarte interesant, la acea ședință Elena Ceaușescu nu a vorbit cu asistența și nici nu a comentat nimic. Vorbea doar cu Nicolae Ceaușescu, cu ceilalți, nu".

Studiindu-i în sala de ședințe pe cei doi, Ilie Lavu povestește că i s-au părut bătrâni: „Erau destul de consumați, destul de obosiți. Cei care îi văzuseră mai des și înainte au spus că s-au prăbușit mult. Erau palizi. Arătau foarte rău. Erau bătrâni!".

Meniu strict

Fostul primar își amintește că în ultima vizită în județ a fost adus și bucătarul de la București, care le-a pregătit mâncarea.

„Am aflat apoi că mâncau deja regim, mai mult legume și verdețuri. Avea un regim foarte sever. Cei care au fost la masă au constatat și această schimbare față de vizitele anterioare, când mâncau și carne", spune Ilie Lavu.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

23 martie (joi)

Soarele a răsărit la 6:14, a apus la 18:31
Luna a răsărit la 19:51, a apus la 6:19
Sărbătoare creștină
Sfântul Cuvios Mucenic Nicon și cei 199 de ucenici ai lui

S-a întâmplat la 23 martie 1989

● Sesiunea de primăvară a Consiliului Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) și-a încheiat lucrările la Geneva prin adoptarea unor rezoluții privind eliminarea protecționismului și apărarea mediului înconjurător

● Cel de-al 45-lea congres al Partidului Socialist Italian, membru al coaliției guvernamentale pentapartite, urma să aibă loc la Milano în perioada 13-18 mai, a anunțat secretarul general al PSI, Bettino Craxi

● Un purtător de cuvânt al Marinei Americane a anunțat că o rachetă continentală „Trident-2" a explodat la patru secunde după pornire. Racheta a fost lansată în premieră de pe submarinul cu propulsie nucleară „Tennessee", aflat în imersiune. Submarinul nu a avut de suferit. Lansarea a avut loc la 75 de kilometri de la baza Cape Canaveral. Până la acel moment au fost efectuate 19 lansări de asemenea rachete de la sol, dintre care 7 nereușite. Costul fiecărei rachete era de 26,5 milioane de dolari

● De la Capul Columbia din nordul Canadei a pornit spre Polul Nord o expediție polară internațională din care făceau parte exploratori din URSS, SUA, Australia, Marea Britanie, Irlanda, RFG, Japonia și Canada. Membrii expediției aveau de parcurs pe schiuri distanța de 1.000 km. Expediția urma să ajungă la Polul Nord la 5 mai

Ramona VINTILĂ

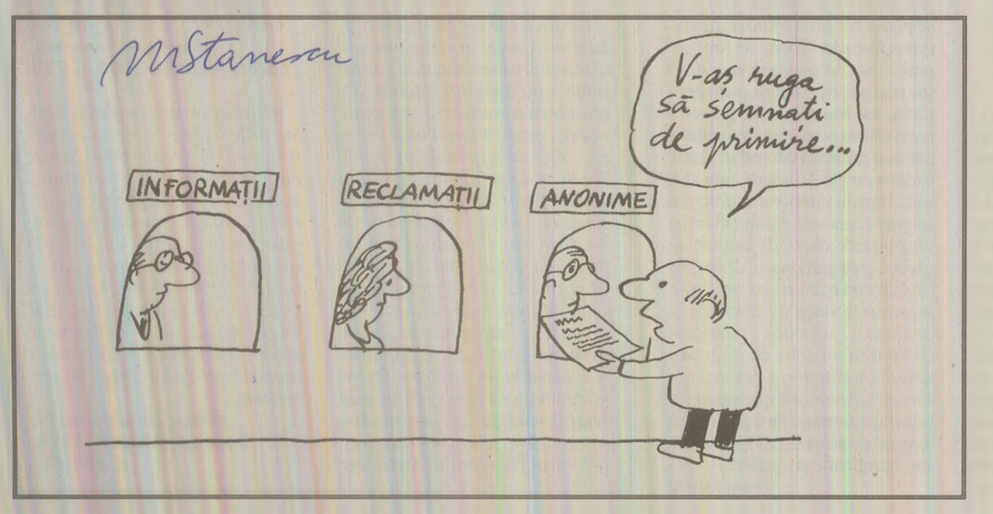

JURNALUL ZILEI

Cu o zi în urmă se încheiase ultima vizită a lui Nicolae Ceaușescu în județul Hunedoara. Întors la București, a intrat în rutina întâlnirilor de protocol, convorbind cu o delegație cubaneză și cu ambasadorul thailandez. În țară, „oamenii muncii" se întreceau în diverse concursuri. Agricultorii la categoria „cel mai bun zootehnist", iar brigăzile artistice la „Cântarea României".

Vizita la Petroșani

Miercuri s-a încheiat vizita de lucru a secretarului general în județul Hunedoara, ultimul obiectiv vizitat fiind Valea Jiului. La Petroșani, la despărțire, „Tovarășul" le-a adresat locuitorilor și câteva cuvinte. „În general, avem impresii bune despre munca și activitatea tuturor oamenilor muncii din Hunedoara, din toate zonele, a spus atunci Nicolae Ceaușescu. Avem, de asemenea, impresii deosebit de bune despre activitatea minerilor. (...) În Valea Jiului, la Hunedoara, deși s-au obținut producții mai bune față de aceeași perioadă a anului trecut, sunt încă o serie de rămâneri în urmă. Dar avem ferma convingere că, pe întreaga țară, și deci și în Hunedoara și în Valea Jiului, este posibil ca rămânerile în urmă din primele două luni să fie recuperate și planul pe acest an să fie realizat în cele mai bune condiții." Mulți dintre participanții la manifestările în cinstea secretarului general își vor fi amintit și de momente mai tensionate ale istoriei Văii Jiului.

(Continuare în pag. a II-a)

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Ancheta lui Silviu Brucan

1. Din ancheta efectuată asupra lui Brucan Silviu în ziua de 22 martie a.c. au rezultat următoarele:

a. A declarat că scrisoarea celor șase a fost concepută, într-o primă formă, de el și de Apostol Gheorghe, în ziua de 25 decembrie 1988, la domiciliul celui din urmă. Cu acest prilej, Brucan Silviu și-a asumat răspunderea pentru difuzarea materialului către unele agenții de presă străine și trimiterea unui exemplar la CC al PCR.

b. Acceptul celorlalte patru persoane de a adera la acțiunea lor a fost luat de Apostol Gheorghe.

c. A convenit cu Apostol Gheorghe să nu le spună semnatarilor că el va difuza scrisoarea, inventând pentru acestea legenda cu omul apolitic și cu relații în străinătate.

d. În perioada ianuarie-februarie a.c., Apostol Gheorghe a discutat separat proiectul scrisorii cu ceilalți patru semnatari, după care, în ziua de 26 februarie, l-a analizat din nou cu Brucan Silviu în Parcul Herăstrău.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

23 MARTIE

Lungă conversație cu domnul Paleologu, ne plimbăm prin cartier. Vorbim ce să facem. E o stare de spirit propice să-i facem greutăți „celui mai iubit". Dar nu individual, ci ne trebuie un grup ca să rezistăm, un plan să alegem momentele, țintele, să legăm contacte. El are ceva, și eu am. Aș putea să asigur, până mă leagă griveii, ieșirea mesajelor. Sub pretextul concertelor de jazz, mă văd cu cine trebuie. Apoi ne trebuie un sistem de comunicare prin telefon, codificat. Și o cutie poștală. Suntem niște conspiratori infantili. Deocamdată facem o listă mentală cu cine ar fi capabil să ne susțină, cine nu e mort de frică, cine nu a fost cumpărat, cine vrea să se răscumpere pentru păcatele din trecut. Cine este discret și neșantajabil. Nu rămân multe nume. Câteva nume cunoscute, eu susțin că e neapărat să culegem și tineri, nume noi, să le introducem în circuit. Bogza și ceilalți pentru acoperire. Și să nu ne rezumăm la scriitori, ne trebuie niște universitari, cercetători. Eu i-aș aduce la hop pe C.A., A.T., D.O. Am face programul și declarațiile. Ne trebuie o platformă. Rămânem la Capșa în restaurantul gol. Ne înțelegem destul de repede asupra punctelor. Recrutarea oamenilor rămâne cea mai dificilă problemă. Unul așteaptă o carte. Altul se teme să-și piardă slujba. Altul are copil. Altul nu înțelege. Cutare nu vrea să lupte. Când îi luăm la rând, rezultă că puțini rezistă la tăvăleală. Îi vom aduna așa cum sunt. Singura regulă: să fie discreți, să nu fie delatori care a doua zi anunță Secu. Platforma noastră, ca și în Polonia, societatea civilă. Individul strivit de stat. Frigul, cartelele, sărăcia, înapoierea, eșecul. E caraghios ca foștii comuniști să fi ridicat glasul (Apostol, Mănescu), iar ceilalți, de orientare europeană, să tacă, să se ascundă prin beciuri. Trebuie să ne mișcăm foarte discret, ca și cum am dansa pe sticlă pisată. Să nu se simtă. Nu trebuie împunse numai politica culturală, US, cenzura. Vom avea curaj la mai mult? Dacă nu, o să ne rezumăm la atât. Pentru a aduna semnături și a găsi puțin curaj să vociferăm. (...) N-avem destin național, zic. Noi ne descurcăm, supraviețuim. Nu ne place suferința. Domnul Paleologu răspunde cu vorba aia.

(Continuare în pag. a II-a)

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES

JURNALUL OMULUI SIMPLU

În așteptarea avizului Securității

(Urmare din pag. I)

La Grupul de Salvare m-am apropiat de Comandantul instructor – că mergeam la el de trei ori pe săptămână, să văd dacă a venit avizul – care-i avea în subordine pe toți comandanții și care se ocupa de dosarele astea pentru Securitate. Părea băiat de treabă... La un moment dat, prin martie așa, că deja trecuseră mai bine de două luni de când depusesem al doilea dosar, mi-a zis: «Măi băiatule, ție nu-ți dă avizul ăsta pentru că tu nu îndeplinești condițiile. Trebuie cineva să gireze pentru tine, pentru că tu nu ai părinți și nu ai motive care să te țină în țară». Și atunci am întrebat și eu: «Bine, domnu' comandant, da' ce trebuie să fac să devin credibil?»... Că sunt fidel țării și partidului? Nu știa, dar mi-a promis că se interesează. M-a chemat după vreo zece zile și mi-a spus: «Hai că am vorbit, vino să dai o declarație!». M-am dus. Cred că eram în stare să declar orice numai să primesc avizul ăla odată... «Ce declarație să dau?» «Am înțeles din dosarul tău că ai un apartament de trei camere în proprietate.» «Da.» «Ei, dai declarație aici că, în situația că rămâi în Occident, vei renunța de bună voie la apartamentul ăsta.» «Da, dom'le, nu-i nici o problemă!».

Am dat declarație imediat că renunț la proprietățile mele din România, în situația în care oricum mi le confiscau dacă rămâneam pe-afară, dar chiar nici nu mă gândeam la chestia asta. Mulți își făceau un scop din a pleca pe mare ca să rămână în Occident. Și au fost nenumărate cazuri. E celebrul voiaj cu Bricul Mircea de prin '76... când au rămas în America un ofițer și trei soldați. În istoria flotei a fost chiar și-un caz în care a rămas tot echipajul, prin anii 80, în Las Palmas. Erau de pe o navă ce aparținea Întreprinderii de Pescuit Oceanic-Tulcea. Au făcut un echipaj de militari ca s-o recupereze... că militarii erau mai disciplinați, și-ar fi fost considerați și dezertori, așadar consecințe mai grave și pentru ei, și pentru familiile lor dacă s-ar fi gândit să rămână.

Am dat această declarație... Și acum, putem să trecem la episodul 2, pentru că n-am primit nici un răspuns până în decembrie '89, când, în ziua de 22, am fost la sediu și-am găsit dosarul acolo... nu cred că-l văzuse și altcineva în afară de «Băiatul ăla de treabă»...

Ei, în timp ce așteptam avizul, bine'nțeles, mergeam la muncă. La serviciu, fiecare avea sculele lui, că toate sculele care fuseseră în inventarul navei se furaseră. Mai rămăseseră acolo, în chesonul ăla din sala mașini, doar cele mai mari chei... de-alea de la 36 în sus. Eu, cum eram tânăr atunci, nu prea aveam scule, n-aveam decât un patent și-o șurubelniță... Dar aveam știință! Lasă cheile! Da' nu găseai un aparat de măsură..." „Stai așa, trebuia să vii cu astea de-acasă?" „Da. Era o magazie, dar acolo le avea șefu' mecanic pe inventar. Și nu prea-i convenea să le dea, că dispăreau și trebuia să le plătească el.

În principiu, ciubucurile la navele tehnice se făceau cu motorină și țigări. Motorina se putea justifica, pentru că erau orele de funcționare pe care le treceai în registrul mașinii – treceai o perioadă mai lungă de funcționare pe perioada cât eram la chei, dar motoarele mergeau cât să rămână calde. Motorina se împărțea în mod egal între cei din echipaj care locuiau pe la case și aveau sobe cu motorină. Și cam pe fiecare tură patru-cinci plecau cu câte doi litri de motorină, la mica înțelegere – o dată lua unul, o dată celălalt...

Mai erau la mare căutare becurile și neoanele. La începutul lunii, mă chema șeful mecanic și-mi spunea: «Am primit de la magazie trei becuri». Nouă ne trebuiau treizeci, nu trei. Bine, la iluminatul exterior erau – era musai să fie, că ținea de siguranța navigației. Dar în rest, era cam întuneric... Pentru că nu se găseau în comerț becuri și neoane, toți membrii echipajului, cum prindeau un bec, un neon, le cam luau acasă. Pentru mine, ca electrician care avea trei becuri pe lună, erau o mare monedă de schimb... ia un bec, dă și mie o găleată de motorină...

În rest e greu să povestesc ce metode foloseam ca să ținem motoarele să funcționeze în anumiți parametri. Că majoritatea pârghiilor de control erau pe bază de însemne cu creionul, ațe și sârme, iar comunicarea între mine și motoriști se făcea prin răcnete. «Mai accelerează! Mai lasă! Stai așa!...» Până la urmă, când reușeam, se legau manetele alea cu sârmă... După care echipajul trecea la activitățile normale – juca remy, table..."

(a consemnat Paula TUDOR)

OPINIA SOVIETICILOR DESPRE NICOLAE CEAUȘESCU: „FIE CĂ EL NU ÎNȚELEGE CE SE ÎNTÂMPLĂ, FIE CĂ, POATE, NU ESTE ÎN TOATE MINȚILE"

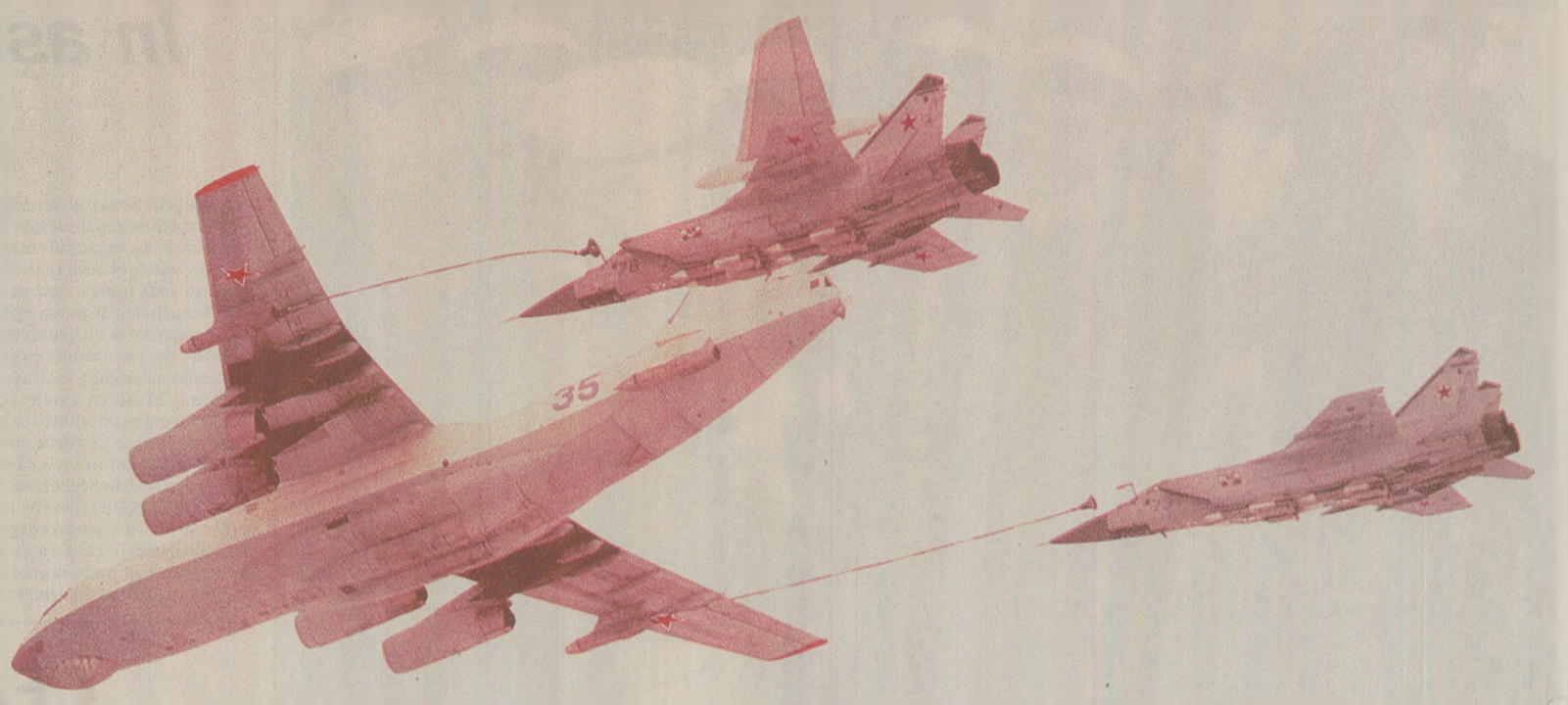

În 1982, Ceaușescu nu a permis trupelor militare sovietice, participante la manevre militare în Bulgaria, să survoleze spațiul aerian românesc FOTO: REUTERS

În România anului 1989, recunoașterea greșelilor nu însemna în mod automat înlăturarea de la putere a celor vinovați, deoarece discursul public – celebra „autocritică sănătoasă în fața organelor" – făcea parte din ritualul închinării în fața stăpânului partidului și a recunoașterii spășite a absolutismului acestuia. Totodată, incompetența din orice domeniu de activitate putea fi suplinită parțial sau pe deplin de spiritul de gașcă al celor care se aflau în vârful piramidei PCR. Astfel, s-a creat posibilitatea conservării privilegiilor membrilor nomenclaturii comuniste în cadrul unui sistem politic înființat mai curând pentru satisfacerea intereselor personale meschine.

De asemenea, exista un revers al medaliei: orice fel de comentariu negativ referitor la deciziile adoptate de liderul-dictator ducea în mod invariabil la identificarea și izolarea „fracționiștilor". De cele mai multe ori, rebelii aveau parte fie de o moarte violentă, fie de o îndelungată „vizită" prin sistemul concentrationar comunist. În cazurile mai puțin grave, se aplica o pedeapsă sub forma trimiterii la „munca de jos", în anonimatul întreprinderilor din provincie, în minele de cărbune sau în agricultură. Concomitent, persoanele respective pierdeau privilegiile ce li se acordaseră pentru faptul că erau membri ai nomenclaturii de partid.

Aceste reguli, încetățenite în societatea comunistă românească, nu se puteau aplica în momentele când reprezentanții unor state străine exprimau opinii critice dure la adresa lui Nicolae Ceaușescu. De exemplu, în anul 1982, autoritățile militare poloneze au încercat să trimită pe calea aerului un batalion de parașutiști, pentru a participa în Bulgaria la aplicația militară comună „SCUT-82". În acest sens, a fost înaintată o solicitare de survolare a spațiului aerian românesc. Liderul PCR a aprobat cererea respectivă, iar batalionul polonez a ajuns în Bulgaria și a participat la aplicația „SCUT-82". În același timp, Nicolae Ceaușescu nu a permis trupelor sovietice, participante la aceleași manevre militare din Bulgaria, să tranziteze teritoriul României și nici să survoleze spațiul aerian românesc.

Un fragment complementar informației respective se regăsește într-un document german descoperit în Arhiva Bundeswehrului de la Freiburg (Republica Federală Germania) și editat în limba engleză, în anul 2005, de istoricii americani Vojtech Mastny și Malcolm Byrne. În memoriul respectiv se relatează despre faptul că mareșalii sovietici Dmitri Ustinov și Viktor Kulikov, precum și generalul de armată Heinz Hoffmann, ministrul Apărării al RDG, s-au întâlnit în anul 1982 pentru a discuta despre planul unui joc operativ-strategic sovietic de război. Acesta urma să se desfășoare în Republica Democrată Germană, în perioada 10 iunie-20 iunie 1982, sub conducerea mareșalului Dmitri Ustinov, ministrul Apărării al URSS.

Cu acel prilej, mareșalii sovietici și-au exprimat îngrijorarea în legătură cu atitudinea pe care o aveau autoritățile române și poloneze față de Organizația Tratatului de la Varșovia și au presupus că România și Polonia doreau să părăsească alianța din care făceau parte.

În cadrul întâlnirii respective, s-a amintit și despre slaba cooperare a României cu armatele celorlalte state membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia. Dmitri Ustinov l-a criticat atunci pe Nicolae Ceaușescu, deoarece președintele României susținea teza dizolvării concomitente a NATO și a Organizației Tratatului de la Varșovia. Ideea respectivă a fost consemnată astfel în documentul german: „Tovarășul ministru Dmitri Ustinov și-a exprimat mulțumirile pentru informațiile despre rezultatele vizitei delegației militare a RDG în Republica Socialistă România. În opinia sa, vizita a contribuit la formarea unei imagini clare despre tovarășul Nicolae Ceaușescu și politica sa.

Dacă el este un așa de mare politician și om de stat, așa cum se prezintă singur, atunci el «trebuie, de asemenea să fie sigur că NATO este dizolvat mâine. După aceasta, noi suntem imediat gata să dizolvăm Tratatul de la Varșovia» (...)

Tovarășul Ceaușescu își bazează raționamentul său despre situația existentă pe o poziție de clasă ambiguă. Practic, el subminează interesele lagărului socialist. Fie că el nu înțelege ce se întâmplă, fie că, poate, nu este în toate mințile". În același timp, liderul român a fost blamat de sovietici deoarece a refuzat să permită tranzitarea României de către trupele sovietice ce urmau să participe la aplicația militară „SCUT-82" din Bulgaria.

Analizând spiritul în care au avut loc discuțiile sovieto-est-germane, constatăm că, în momentul în care criticau România, mareșalii sovietici se refereau la deciziile controversate ale lui Nicolae Ceaușescu. În mod evident, președintele României era considerat un pericol pentru unitatea Organizației Tratatului de la Varșovia și coeziunea Forțelor Armate Unite. În consecință, opiniile exprimate în diferite ocazii de generalii români erau fie ignorate, fie privite cu ostilitate de mareșalii Dmitri Ustinov și Viktor Kulikov.

Dr Petre OPRIȘ

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Ancheta lui Silviu Brucan

(Urmare din pag. I)

e. Forma finală a materialului reprezintă concepția lui Brucan Silviu, care inițial l-a scris de mână, la domiciliu, în trei exemplare care au fost difuzate astfel:

– două le-a trimis pe calea poștei lui Urmă Viorel, corespondent la Viena al Agenției Associated Press, și respectiv unui reporter al postului de radio BBC, pe adresele lor de domiciliu.

Brucan Silviu a recunoscut că aceste adrese i-au fost date de cele două instituții spre a fi folosite drept canal de legătură.

– un exemplar l-a predat diplomatului american Michael Parmly în seara zilei de 6 martie a.c., pe timpul recepției oferite de atașatul de presă englez Alper Mehmet, de față fiind și consilierul Alan Clark, care a luat și el cunoștință de conținutul scrisorii.

f. Conform înțelegerii avute cu Apostol Gheorghe, Brucan Silviu urma să trimită prin poștă un exemplar al scrisorii și la CC al PCR. L-a redactat, dar nu l-a mai expediat, deoarece, între timp, postul de radio BBC a făcut publică acțiunea. Fiindu-i frică că va fi arestat, a ars acest exemplar.

g. În dimineața zilei de 11 martie a.c. l-a vizitat la reședință pe ambasadorul Olandei, prilej în care i-a scris textul scrisorii, acesta spunându-i că o va difuza și altor ambasadori.

h. Brucan Silviu recunoaște că l-a informat pe Michael Parmly despre acțiunea lor înainte de a-i preda scrisoarea.

2. În seara zilei de 21 martie a.c., Brucan Silviu, în discuțiile cu soția sa, s-a interesat de situația demersurilor făcute de fiica și respectiv ginerele său pentru rezolvarea problemei serviciilor. A fost informat că Brucan Silviu a primit o înștiințare înregistrată, dar care tot nu este semnată de director, sens în care ar fi făcut o nouă contestație, care nu a fost trimisă la CC al PCR, cum intenționa, ci Radioteleviziunii. În ceea ce-l privește pe Nicolae Mircea, acesta își va lua concediul de odihnă pe anul în curs. Brucan Silviu a replicat că „nu crede că se va putea răspunde cu represiune la presiunile interne și externe". În dimineața zilei următoare, în același cadru, Brucan Silviu a afirmat că i se pare anormal să fie încă acasă, deoarece s-a obișnuit cu aceste discuții (*n.n.* anchetă), care i se par interesante.

3. În ziua de 22 martie a.c., Nicolae Mircea s-a deplasat, între orele 11:20 și 12:15, la Colegiul de avocați al municipiului București, unde a purtat discuții cu avocata Boabeș Ciolacu Aurora Maria, pe care, în cursul după-amiezii, a vizitat-o și la domiciliu. Din coroborarea datelor ce se dețin în caz rezultă că scopul acestor contacte l-a constituit dorința lui Nicolae Mircea de a cosulta un specialist cu privire la legalitatea măsurilor luate împotriva sa și a soției de Institutul de proiectări „Carpați" și Radioteleviziunea, precum și de a stabili șansele pe care le are de a anula deciziile luate prin acționarea în justiție a acestor instituții.

Document din volumul: Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Contraspionaj a Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iași, Editura Polirom, 2008

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. I)

În 1977, minerii stricaseră concediul perechii prezidențiale la Neptun, iscând o revoltă. Cu greu au aplanat autoritățile conflictul. Însuși Nicolae Ceaușescu le-a promis atunci salarii mai bune și locuințe pe măsură.

„Un salut cordial" pentru Fidel Castro

Întors la București, Nicolae Ceaușescu a punctat și la capitolul imagine externă. Două întâlniri a avut președintele în acea zi. Prin intermediul lui Severro Aguirre del Cristo, președintele Adunării Naționale a Cubei, secretarul general al PCR a transmis „un cordial salut" omologului său de la Havana, Castro. A doua întrevedere a fost cu Ukrit Durayaprama, ambasadorul Thailandei, cu prilejul încheierii misiunii sale în România.

Grupurile satirice aveau succes la public

Ajuns la a șaptea ediție, Festivalul Cântarea României își desfășura în acele zile etapa județeană. În Piatra Neamț, despre amploarea evenimentului a relatat ziarului local, Ceahlăul, Horia Alupului, directorul CJICPMAM: „Într-o perioadă relativ scurtă, dar densă, marele Festival a reușit și în județul nostru să devină o scenă exponențială a preluării celor mai valoroase tradiții existente în această vatră a țării, asigurând condiții excepționale talentelor din cele mai diverse domenii. Nu există, practic, cetățean în putere, de la cei mai mici artiști amatori până la bătrânii creatori și meșteri populari, să nu fi stat sub influența benefică a acestui strălucit demers cultural-educativ". În 1989, în județul Neamț, 512 formații au participat la etapa județeană, la diferitele genuri ale concursului – formații corale, brigăzi artistice, grupuri satirice, teatru, montaje, recitaluri poetice. „Câteva s-au remarcat deja", ne asigură ziaristul local. Printre ele, brigăzile și grupurile satirice din Târgu Neamț (Întreprinderea de volvatir, fabrica de mobilă, cooperativele meșteșugărești), cele din Piatra Neamț (de la ACMRIC, ITA, ITSA, ACMR), de la CFS Săvinești, de la Fabrica de paste făinoase din Bicaz.

Agricultorii, în competiție

Și în agricultură se întreceau în concursuri profesionale. An de an, Ministerul Agriculturii, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, a Comitetului Central al UTC și Comitetului Uniunii Sindicatelor din Agricultură, Silvicultură și Industria alimentară organizau competiții pentru aplicarea cuceririlor „noii revoluții agrare". Concurenții se puteau remarca la una dintre categoriile: „cel mai bun zootehnist" (sub 30 de ani), profilul creșterea taurinelor, ovinelor, păsărilor, „cel mai bun mecanizator", „cel mai bun producător din zona de munte" (profilurile vegetal și zootehnic), „cel mai bun agricultor", „cel mai bun producător pe lotul în folosință".

Mica gustare din pauza mare

Pentru elevi, gustarea din pauza mare se procura de la chioșcurile permenente și bufete volante care funcționau în apropierea școlilor și liceelor. În realitate, chioșcurile erau slab aprovizionate sau nu existau deloc. De pildă, o anchetă a gazetei județene Zori noi din Suceava a descoperit că la Liceul Sanitar din localitate se comercializau doar trei-patru produse. La alte școli, situația era mai gravă. „Chioșcul Garofița din vecinătatea Școlii nr. 11 părea să fie închis în jurul orei 13:00, relatau gazetarii. Se prezenta foarte murdar în exterior și fără nici un orar de funcționare afișat. În preajmă, mai mult sau mai puțin la vedere, își ofereau produsele (nu știm de ce provenență) câteva persoane particulare. Cât mai insistăm bătând în geam, vedem cu surprindere cum din micul spațiu interior al chioșcului ies patru persoane, lăsând în urmă un puternic miros de băuturi alcoolice, și pe gestionarul Gheorghe Geană (fără halat și ecuson) într-o accentuată stare de oboseală și confuzie... alcoolică. Interiorul chioșcului nu arăta cu mult mai bine decât exteriorul. La vânzare – cornuri cu mere (cele proaspete, cu brânză, așteptând de o parte... «să le vând pe astea întâi»), sticksuri, suc, bomboane și ... țigări."

Florin MIHAI

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. I)

Îl duc înapoi acasă, ne uităm dacă suntem filați. Nu vedem nimic. Numai ajungem în Armenească, mașina parcată pe trotuarul de peste drum. Râdem complici. Ne simțim bine așa. De ce? Pentru că lucrurile s-au precizat, nu mai suntem topiți în magma asta.

Avem o speranță că o să ieșim. Prea suntem rușinați de lașitatea noastră. Plus că avem un plan, s-a conturat o idee. Ceea ce până acum nu aveam. (...)

Stelian Tănase, Acasă se vorbește în șoaptă. Dosar&jurnal din anii târzii ai dictaturii, București, Compania, 2002, p. 75-78

De două zile iar nu mai lucrez. La stresul din zi în zi mai marcat al așteptării evenimentului de familie, s-au adăugat intempestiv tensiunea și enervarea provocate – deși n-am fost direct implicat în ea – de vizita genialului cuplu. După ce două zile a așteptat în stradă pentru a-i ovaționa trecerea, N. a stat azi (23) două ore la coadă la carne, de unde s-a întors cu mâna goală, căci carnea era împuțită. Ce n-am mai găsit la ultimele ieșiri în oraș, lucruri elementare și care ne sunt urgent necesare: cremă de ras, săpun de ras, pensulă de ras, after shave, hârtie de scris (am obținut prin relații), vată, furtun pentru aspirator, ușă de schimb pentru congelatorul frigiderului Arctic, bec pentru veioză, cerneală albastră, zahăr vanilinat, vopsea albă.

Radu Ciobanu, Târmul târziu. Jurnal 1985-1990, Deva, Emia, 2004, p. 173-174

Ora 9:00 dimineața. Cerul, de o mare seninătate. Platanul din fața ferestrei spuzit de muguri delicați și are un aer „feciorelnic". Priveliște încântătoare. Sunt bucuros, dar numai la suprafață. Înăuntru, fragilitate și incertitudine. De acum, cu mine, sentimentul plenitudinii e unul pe care n-o să-l mai simt. Vitalitatea mea și-a pierdut surplusul puterilor expansive. Rezervele, câte au mai rămas, sunt numai pentru întreținerea „mecanismelor" de bază; încolo, lentoare și „scârțâieli".

Victor Felea, Jurnalul unui poet leneș. Ianuarie 1955-martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Felea, București, Editura Albatros, 2000, p. 722

Neliniști pentru Izabel. A luat lucrurile, a plecat, dar nu am confirmarea că a ajuns bine, că n-a pățit ceva la vamă. – Scandalul Dinescu. – Vorbit la telefon, doamna Stein vine săptămâna viitoare. – Iritare în legătură cu „avizul" centrului universitar. S-ar părea că dosarul meu n-a ajuns la ei. Deci, să mă lupt până la căpat, și tot pe mici porțiuni. – Avertisment american. – Bușchis mă previne în taină de sosirea lui Cori cu doamna Stein.

Mircea Zaciu, Jurnal IV, București, Albatros, 1998, p. 431-432

Ultima vizită prezidențială în Hunedoara

(Urmare din pag. I)

Mi s-a părut că nu au mai fost în stare să țină oamenii. Acum, nimeni nu îl mai băga în seamă. Elena Ceaușescu se impacientase și îi cerea să scurteze discursul. Când am ieșit de pe stadion, pe stradă erau steaguri aruncate. Nu erau doar cele ale PCR, ci și tricolorul. Țin minte că am și certat pe cineva, care își aruncase pe jos steagul, chiar în fața mea. După vizita cuplului prezidențial, fostul șef al Gărzilor Patriotice a fost chemat la Județeana de Partid și certat. A scăpat doar cu atât. Nu a fost sancționat! Ce să le fi făcut oamenilor?! Nu mai suportau, acesta este adevărul!". Pe stadion, pentru că începuse să plouă, oamenii și-au pus pancartele și steagurile pe cap. La ieșirea de pe stadion, s-a mai întâmplat ceva: două persoane au ajuns lângă Nicolae Ceaușescu, căruia i-au înmânat cinci scrisori. Erau foarte puține, având în vedere că în timpul celorlalte vizite Ceaușescu primea un număr impresionant de scrisori. Acum, au fost doar cinci. Cei doi nu au fost opriți de securiști. Ulterior, Lucian Văceanu a aflat că o scrisoare conținea o cerere legată de un proces, iar alta era o solicitare pentru o butelie.

Nici măcar în Valea Jiului, în martie 1989, soții Ceaușescu n-au mai fost întâmpinați cu uralele de altădată FOTO: Arhiva personală Valentin Florin

„Minerul de onoare al țării" în șut, însoțit de conducerea minei Lupeni
FOTO: Arhiva personală Valentin Florin

„Țării, cât mai mult cărbune"

Unul dintre motivele pentru care Nicolae Ceaușescu a venit în județul Hunedoara în martie 1989 a fost și producția de cărbune. Ortacii din Valea Jiului scoteau anual din adâncuri cam 12 milioane de tone de masă minieră. Ceaușescu le cerea să facă un plan de 20 de milioane. De altfel, penultimul prim-secretar al județului Hunedoara, Radu Bălan, fusese promovat în Comitetul de Stat al Planificării în 1987 și una dintre sarcinile sale era să se ocupe de minerit. Valentina Cerchez spune că Bălan a încercat mereu să scadă acest plan, lucru care l-a costat, pentru că doar cu o lună și jumătate înainte de izbucnirea Revoluției Radu Bălan a fost retrogradat și trimis în județul Timiș prim-secretar. El a fost unul dintre personajele-cheie ale Revoluției de la Timișoara. Se pare că Radu Bălan a încercat să se împotrivească ordinului de evacuare al pastorului Laszlo Tokes, dar fără prea mult succes. Arestat în decembrie 1989, Radu Bălan a fost închis aproximativ un an. A fost condamnat la 23 ani de închisoare pentru omor și tentativă de omor. Pe de altă parte, șef al exploatărilor miniere din Valea Jiului era Dan Otto Surulescu, fost adjunct al ministrului Minelor între 1984 și 1985, una dintre puținele persoane despre care se spunea că a fost apreciată de către Elena Ceaușescu. E posibil ca tocmai acest lucru să-l fi salvat de la destituire în martie 1989, deși legendele spun că Elena Ceaușescu a ajuns chiar să îl pălmuiască pe Surulescu. Și în martie 1989 Ceaușescu a intrat în mină, la Lupeni. A mers doar aproximativ 200 de metri în mină, apoi s-a întors. Și în Valea Jiului Elena Ceaușescu a găsit de cuviință să comenteze. Se vorbea, desigur, despre producție. Nicolae Ceaușescu și Dan Otto Surulescu au discutat în contradictoriu. Ceaușescu voia 20 de milioane de tone de masă minieră pe an, cu opt mai mult decât se scotea. Surulescu îi spunea că e imposibil. „Dă-mi 18!", i-a cerut Ceaușescu, dar Surulescu i-a explicat că e imposibil: „Nu pot!". Ceaușescu a insistat: „Nici 16 nu poți?!". Șeful exploatărilor miniere din Valea Jiului a răspuns: „Vă pot asigura 14! Puteți să mă destituiți, dar mai mult nu pot!". Atunci a intervenit Elena: „Uite, Nicule, acesta nu e în stare să îndeplinească sarcinile de partid și de stat!". Surulescu a insistat: „Puteți să mă destituiți, dar mai mult nu pot!". Martorii spun că Nicolae Ceaușescu a aplanat conflictul: „A avut dreptate Bălan!". Surulescu a rămas director după acea întâmplare. A rămas director și după ce, în 18 septembrie 1989, la Mina Vulcan 29 de persoane au murit în urma unui accident de muncă. După schimbul de cuvinte, cuplul Ceaușescu s-a urcat în elicopter și dus a fost. Așa s-a încheiat ultima vizită a lui Nicolae și a Elenei Ceaușescu în județul Hunedoara.

La exact nouă luni după ultima vizită în județul Hunedoara, cuplul prezidențial s-a urcat tot într-un elicopter...

Monalise HIHN

ARTICOLUL ZILEI

PATRIA, CABINETUL DE LUCRU AL PREȘEDINTELUI

Secretarul general al partidului și activiștii locali văd departe în planurile viitoarelor cincinale FOTO: Arhiva personală Constantin Zgâmbău

(Urmare din pag. I)

În același timp a fost reliefată însemnătatea înfăptuirii planurilor privind dezvoltarea generală a satelor, potrivit programelor de organizare și modernizare, asigurându-se condiții de muncă și de viață tot mai bune locuitorilor acestora".

„Minerul de onoare al țării", la Lupeni

„Oaspeți ai minerilor din Valea Jiului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost întâmpinați de puternicul detașament muncitoresc din cel mai important bazin carbonifer românesc cu bucuria prezentării marilor înfăptuiri pe care această zonă a țării le-a cunoscut în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului. Miile de cetățeni prezenți la ceremonia primirii au aclamat și ovaționat cu însuflețire, manifestându-și satisfacția pentru această nouă întâlnire cu conducătorul iubit și stimat al partidului și al țării. Această atmosferă sărbătorească s-a regăsit pe întregul traseu parcurs de coloana oficială de mașini până la primul obiectiv înscris în programul vizitei – Întreprinderea minieră Lupeni, unitate cu o pondere importantă în producția de ansamblu a marelui Combinat minier Valea Jiului.

Secretarul general al partidului a analizat împreună cu reprezentanții conducerii, ai combinatului minier și ministerului de resort, ai organelor locale de partid și de stat, cu mineri și specialiști aspecte esențiale ale dezvoltării și modernizării, în continuare, a întreprinderilor din acest mare bazin carbonifer, astfel încât Combinatul minier din Valea Jiului să-și sporească contribuția la creșterea producției de cărbune și, în special, a cărbunelui cocsificabil destinat industriei siderurgice."

Pionierii cu florile lor au așteptat vreme lungă momentul în care regia vizitei prevăzuse „prinosul de recunoștință pentru grija părintească" FOTO: Arhiva personală Valentin Florin

Expoziție cu produsele românești

„Tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu le-au fost prezentate, în cadrul unei expoziții, o gamă largă de mașini, utilaje și instalații miniere, realizate de uzinele românești de profil, folosite în prezent în minele de aici, precum și principalele realizări obținute de minerii din Valea Jiului în înfăptuirea programelor speciale de modernizare și dezvoltare.

Analiza privind activitatea productivă în cadrul Întreprinderii miniere Lupeni a continuat în subteran, în sectorul de producție nr. 3, la orizontul 400, care deține o pondere de circa 20% în producția minei."

Rămas bun de la 100.000 de „oameni ai muncii"

„Vizita de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au efectuat-o în județul Hunedoara s-a încheiat printr-o impresionantă adunare populară care a avut loc în municipiul Petroșani. În acest cadru, dându-se expresie dorinței fierbinți a celor aproape 100.000 de participanți, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost adresată, cu deosebit respect, rugămintea de a lua cuvântul."

Armata română dă onorul Comandantului Suprem FOTO: Arhiva personală Valentin Florin

„Ceaușeștii păreau foarte bătrâni!"

(Urmare din pag. I)

„Cureaua e prea strânsă"

La momentul vizitei prezidențiale în județ, lucrurile mergeau deja rău și în județul Hunedoara, unde totuși nu erau lipsuri chiar atât de mari ca în multe părți ale țării. Până și activiștii de partid vorbeau despre o posibilă schimbare la vârf. Ilie Lavu povestește că nimeni nu se gândea la căderea regimului, ci mai degrabă la o schimbare la vârf: „Se vorbea foarte mult că e cureaua prea strânsă. Se vorbea și la partid, în bisericuțe, nu la ședințe, că se va întâmpla ceva. Mulți voiau să scape de Ceaușescu. Se vorbea că vor pleca și că va veni Nicu din 1990. Astfel de povești au fost mai mult după vizită. Se vorbea ca din martie 1990 Nicu să devină secretar general al partidului". În octombrie 1989, Ilie Lavu a fost promovat prim-secretar al Județenei de Partid din Ialomița. Revoluția l-a prins la Slobozia. Astăzi povestește că predarea puterii s-a făcut pașnic, fără vărsare de sânge: „Am predat tot unuia care era șef la Gărzile patriotice. Ba, mai mult, la final am băut și un pahar cu whisky!". S-a întors la Deva, unde locuiește și astăzi.

Aplauze pentru un... cățeluș

În 1989, Hannelore Acârnulesei era în clasa a III-a la Liceul Pedagogic din Deva. Își amintește astăzi că, la 21 martie, toți elevii au fost luați de la școală și scoși pe traseul pe care urma să treacă mașina prezidențială. Normal, trebuia să îi aplaude pe cei doi și să strige tot soiul de lozinci. Hannelore spune că toți copiii au stat câteva ore în frig: „Ne plictiseam foarte rău. Așteptam. Țin minte că, de fiecare dată când venea câte o mașină (astăzi mă gândesc că era vorba despre mașini care verificau traseul), învățătoarea ne punea să ridicăm pancartele și să strigăm, iar alții aplaudau. Apoi, totul se transforma într-un «ăăăăăăă» colectiv, când se constata că nu erau cei doi". Familia Hannelorei îi detesta pe comuniști. Înțelesese de mică de la părinți și bunici că acei oameni erau răi. Știa că bunica fusese deportată cinci ani în Rusia, că unele dintre rude făcuseră pușcărie. În casă se asculta Europa Liberă, iar părinții îi explicaseră că nimeni nu trebuie să știe acest lucru. Mai mult, mama le citea Hannei și surorii ei „Motanul Arpagic". Fetelor li se explicase cu cine seamănă. Copila de 10 ani stătea acum în frig și aștepta cuminte, alături de colegi, coloana oficială. Cu câtva timp înainte ca Nicolae și Elena să vină să salute mulțimea, un câine s-a încumetat să treacă strada: „Era un cățeluș. A ieșit pe stradă, iar lumea a început să-l aplaude și să râdă. Știu că imediat a venit cineva și a încercat să ia câinele de acolo. Sunt amintiri pe care nu le voi uita niciodată. Nu îmi mai amintesc câte ore am stat acolo, ce am fost puși să strigăm, dar de cățel și de faptul că am mâncat în frig ore în șir nu voi uita niciodată!". Astăzi, Hannelore locuiește tot la Deva și e ziaristă la o televiziune locală.

Energeticienii și siderurgiștii – detașamentele de avangardă ale muncitorimii – și realizările lor inspectate de conducători
FOTO: Arhiva personală Constantin Zgâmbău

Monalise HIHN

DIN PRESA EXILULUI

„OPOZIȚIA EXISTĂ LA TOATE NIVELELE SOCIETĂȚII"

Muncitorul Iulius Filip se află, din decembrie 1988, exilat în SUA. Alexandra Ionescu, de la BBC – secția română, i-a luat primul interviu.

– Ce v-a determinat să plecați totuși din România?

– Mi s-a spus așa: pentru tine există trei posibilități, pentru că n-ai înțeles nimic din câte ore ai stat cu noi aici, bineînțeles, a uitat să spună din câte ore te-am zdrobit aici, te-am bătut: prima, să mergi din nou la închisoare; a doua, o să te izolăm în Deltă, așa cum i-am izolat și pe cei de la Brașov sau de pe Valea Jiului, și a treia, s-ar putea să te scoatem afară.

În ultima discuție pe care am avut-o cu dna Cornea, care a fost tot la 26 septembrie 1988, i-am expus situația numai în mare, deoarece dânsa chiar atunci era cu un securist după ea. Dânsa mi-a spus inițial: „domnul Filip, dumneavoastră ați suferit atât de mult!". O, zic, nu asta are importanță. Eu aș vrea să rămân aici totuși. Și eu aș dori, mi-a spus dânsa, dar se pare că situația dumneavoastră e foarte gravă. N-am mai reușit să o consult, să văd care e ultimul punct de vedere al dânsei, însă am reușit să-l contactez pe un alt colaborator al meu la Iași, dl Năstăsescu, și dânsul a spus: „Cred că ar fi mai bine să pleci, pentru că pentru tine șanse mari de supraviețuire aici nu mai există. Pentru tine e important să ajungi dincolo și să îi informezi pe toți ceilalți ce se întâmplă la noi, aici. Și atunci când va fi timpul, o să vii înapoi".

– În noiembrie 1988 au parvenit știri că dna Cornea a fost arestată și dusă chiar la București. Cum ați păstrat legătura, ce s-a întâmplat în lunile din toamnă?

– În lunile din toamnă s-a intensificat supravegherea noastră, atât a dnei Cornea, cât și a celorlalți semnatari din Cluj. Nu am reușit să vorbesc telefonic și nici să ajung la dânsa, pentru că și eu eram practic arestat la domiciliu.

– Știm că ați avut cunoștință de metodele Securității cu mult înainte de incidentele legate direct de activitatea dnei Cornea. De fapt ați început să fiți cunoscut încă din 1981...

– La 20 ianuarie 1981 am trimis o poezie de ziua lui Ceaușescu. Să-l felicit și eu, dar într-un mod critic, pentru situația economică și socială a țării. Pentru această poezie care a ajuns acolo, adică la organele de Securitate, am fost arestat la 5 martie 1981 de Securitatea din București, condusă personal de Gordan Valer. După trei zile de anchetă am fost lăsat acasă... Atunci lucram în Ministerul Apărării Naționale, eram muncitor cu înaltă calificare, „maistru militar". Prin telex, în 24 de ore am fost trecut în rezervă și m-am întors la vechiul meu loc de muncă, atelierele CFR din Cluj, cu bucurie în suflet, deoarece era un mediu muncitoresc și puteam mai bine desfășura o activitate strict necesară pentru opoziția internă.

În interviul acordat în 1989 pentru BBC, muncitorul Iulius Filip dezvăluia că a părăsit țara deoarece nu mai avea șanse de supraviețuire în România FOTO: Ilarion Țiu

În august-septembrie același an am reușit să trimitem un mesaj Sindicatului Solidaritatea, al cărui Congres se ținea la Gdansk. A urmat din nou arestarea, după ce mi-am asumat întreaga răspundere pentru acest mesaj. Autoritățile au trecut de data aceasta la o și mai mare violență și la o și mai accentuată supraveghere. Au fost arestați mai mulți muncitori. Am fost duși săptămâni întregi pe la organele de Securitate și am ajuns așa până la 13 decembrie 1981. Atunci s-a decretat starea de asediu în Polonia și, primind informații în legătură cu președintele Sindicatului, Lech Walesa, că nu li se cunoaște încă locul unde se află și care este soarta lui, m-am adresat direct, prin telefon, Ambasadei poloneze din București. Mi s-a răspuns să aștept, pentru că se va comunica la radio. Într-adevăr, s-a comunicat și am fost ceva mai liniștit. După aceea am observat că mașinile Securității se aflau deja în jurul blocului. Deci situația era foarte clară. La 14 decembrie dimineața am fost arestat și m-am întâlnit din nou cu soția și familia în 1987.

– Care a fost sentimentul când ați ieșit din închisoare, în 1987?

Sentimentul meu era că mi-am făcut datoria de român. Alți colegi ai mei au făcut mai mult. Alți colegi de-ai mei și-au dat viața și-au rămas acolo. În 1987, când am ieșit, situația era schimbată radical. Dezastrul economic era deja atât de accentuat că nu mai putea fi contestat de nimeni. Cu toate că noi și ceilalți colaboratori ai noștri sesizasem din timp spre ce ne îndreptăm, totuși nu ne-am putut imagina că s-ar putea ajunge până aici. În această perioadă n-am putut face prea mari deplasări, pentru că eram permanent supravegheat. Gândul meu era s-o contactez pe profesoara Doina Cornea. Într-o zi am prins momentul când nu era nimeni în fața porții, la dânsa, și să intrăm la ea. Această zi a fost la aproape un an de la ieșirea din închisoare, în aprilie, a doua zi de Paști, în 1988. Întâlnirea cu dânsa a fost cea mai însemnată zi pentru mine. Am reușit să cunosc un om minunat. Așa am reușit să colaborăm și să scriem scrisorile deschise și să le trimitem spre dumneavoastră.

– Care sunt speranțele care v-au nutrit?

Omul a ajuns să fie considerat de actualele autorități ca un obiect fără valoare. Noi am dorit ca acest om să-și recapete valoarea.

– Au ajuns și dezmințiri în Occident, printre care și a dumneavoastră.

Am avut de ales de a scrie această dezmințire sau să mă tortureze până la sânge, cum am fost de altfel torturat. Am discutat cu dna Cornea. În cazul în care noi vom fi arestați, torturați, bătuți, cum să procedăm? Dânsa a spus: trebuie să se cunoască adevărul – să se știe că toate aceste dezmințiri au fost făcute prin schingiuire; nu au nici o valoare. Aceste scrisori de dezmințire vor să acopere opoziția care există pe plan intern.

– Ați făcut parte din această opoziție. Spuneți-ne, care este situația acum, în ce măsură există ea?

Opoziția există. Tot ce se încearcă e unitatea. Dar opoziția există peste tot, la toate nivelurile societății românești. Această opoziție există. Este un adevăr constatat nu numai de mine, dar și de ceilalți colaboratori. Accentul, opoziția cea mai mare și deschisă, la ora actuală, se află în rândul intelectualității.

Lupta (Paris), nr. 118/1989
Arhiva Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, Fond Dan Culcer

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Regimul reacționează la valul de critici

Într-un text redactat la 20 martie și făcut public la 29 martie, Michael Shafir analiza reacția regimului comunist la presiunile tot mai mari care veneau acum și din interior (scrisorile deschise) nu numai din Vest, cum se întâmplase de la începutul anului.

„Trădători" și „Naivitate"

Și mai alarmantă pare a fi încercarea cotidianului Scînteia de a identifica apelul la reformă a actualului sistem cu naivitatea sau cu trădarea. Dacă „scrisoarea celor șase" nu este neapărat un document reformist, cartea lui Brucan, Lumea comunistă la răscruce, publicată în Vest în 1987, este un tratat de reformism moderat ce reia unele din ideile lui Gorbaciov. Potrivit editorialului din Scînteia din 17 martie, istoria a demonstrat că încercările de a submina independența națională și suveranitatea au fost adesea precedate de „vorbe perfide și trădătoare" care în chipul unei „invitații la liberalism și anarhie" „câștigă de partea lor pe unii naivi". Ar trebui notat că avertismentele împotriva „confuziei" „spiritului aventurier", „haosului" și „anarhiei" au devenit în ultima vreme eufemisme folosite de Ligacev, Jivkov, Jakes și Ceaușescu pentru a respinge reformele. Dar Scînteia nu s-a oprit la eufemisme. Istoria, potrivit cotidianului de partid, a mai arătat că „intențiile necinstite" erau adesea îmbrăcate „într-o haină nouă" . Ce legătură, se întreabă cotidianul PCR, ar putea exista între „susținerea drepturilor omului afirmate de propaganda imperialistă ostilă" în eforturile sale de a se amesteca în treburile interne și „reglemetările legale care au scopul de a garanta binele național, interesele poporului și dreptul lui de a-și construi propriul destin liber și independent".

Ar trebui amintit că în scrisoarea lor, cei șase veterani PCR au cerut ca drepturile omului să fie respectate așa cum prevedea documentul final adoptat la conferința de la Viena și împotriva cărora Bucureștiul a ridicat obiecții. Editorialul din cotidianul partidului insinua deci că există o legătură între apărarea drepturilor omului și trădarea intereselor statului, acuzându-i pe critici că sunt intenționat sau nu un instrument al crescândei ostracizări a țării de către Vest și Est deopotrivă.

Lupta cu morile de vânt ale reformei

Un comunicat emis de Comitetul Executiv la 17 martie spunea că plenul Comitetului Central se va întruni la 12 aprilie pentru a discuta „probleme ale economiei și activitățile partidului". În mod tradițional, adunările în plen anuale ale PCR, pe problema activității partidului, sunt ținute la sfârșitul lui martie sau în primele zile ale lui aprilie. Se pare că liderii partidului au fost obligați să amâne plenara de anul acesta; apare întrebarea asupra motivelor care se află în spatele deciziei. Scriind despre scrisoarea celor șase, cotidianul maghiar Hirlap s-a referit la oferta lor de a vorbi cu conducerea țării, iar oferta a părut că se adresează „celor mai cu capul pe umeri dintre membrii birocrației de partid, din armată și din securitate".

Acest lucru are mai mult de a face cu o aspirație decât cu realitățile din politica României. Dacă există oameni cu capul pe umeri în conducerea de acum ei nu vor fi luați cu siguranță în seamă. Asta nu înseamnă că cei șase nu au beneficiat de „protecția" temporară a forțelor din partid care sunt interesate de accelerarea demisiei lui Ceaușescu.

„Asediul mental" și țapi ispășitori

Anunțul iminentului proces al lui Răceanu a fost însoțit de o campanie care cerea creșterea vigilenței în privința păstrării secretelor de stat. Mai multe emisiuni de radio au prezentat români cu o largă paletă de ocupații care își exprimau indignarea față de pretinsele acțiuni ale lui Răceanu, o practică care aduce în minte campanii similare din timpul stalinismului, în Europa de Est. Din limbajul emisiunilor era clar că afacerea Răceanu a avut scopul de a realiza un „asediu mental" al populației, de a iniția un val de demiteri și, posibil, de a pregăti mai multe procese menite să asigure o explicație a eșecurilor economice ale regimului. De exemplu, potrivit unei emisiuni a Radio București, din 14 martie, poporul român „ia o atitudine fermă împotriva tuturor celor care, prin activitățile lor, creează un prejudiciu economiei naționale, violând prevederile legale."

Tocmai aceste acuzații au figurat în decizia PEC din 17 martie prin care au fost demiși patru oficiali. Primul-Ministru (din aprilie 1987) Nicolae Ibănescu, ministrul de Finanțe (din decembrie 1987) Gheorghe Paraschiv, guvernatorul Băncii Naționale (din martie 1984) Florea Dumitrescu și președintele băncii pentru agricultură și industrie alimentară (din septembrie 1986) Nicolae Eremia, au fost toți „eliberați din respectivele lor funcții", fiind găsiți vinovați de „grave violări ale prevederilor legale cu privire la garantarea creditelor, pierderi în activitatea unităților economice și neîndeplinirea atribuțiilor lor și a responsabilităților de bună organizare a activităților economic-financiare pentru asigurarea profitabilității și a eficienței în întreprinderile lor".

Sunt puține șanse ca această mișcare să aibă vreo legătură cu afacerea Răceanu. Dar ea servește ca intimidare în cadrul aparatului de partid (ceea ce ar putea fi important pe fondul scrisorii celor șase) iar cei incriminați sunt pe post de țapi ispășitori pentru politicile economice ale lui Ceaușescu. Din documentul PEC reiese faptul că CAP-urile (al căror succes a fost lăudat de mass-media la cea de-a patruzecea aniversare a colectivizării agriculturii, la începutul lui martie) au datorii mari și nu își pot plăti creditele. Ca o mișcare de conciliere cu populația, la scurt timp după revoltele de la Brașov din noiembrie 1987 PEC a anunțat că va anula toate creditele contractate de CAP-uri înainte de 1981. Încă o măsură pentru a reduce tensiunile la țară (criticată de cei șase veterani) a fost adoptată în urma „propunerii Secretarului General al Partidului"; ea privește construcția de mori și de brutării în toate comunele unde nu se găsesc astfel de facilități (15% dintre comune, potrivit comunicatului). În fine, PEC a promis că nivelul de trai al populației va crește.

Radio Europa Liberă (München) – Raport al secției de cercetare, condusă de dr M. Shafir. Document din „Arhiva 1989", Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
(Traducere de Eliza DUMITRESCU)

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Statele Unite opresc dialogul cu România; Departamentul de Stat avertizează în legătură cu represiunea suferită de disidenți

Departamentul de Stat a anulat întâlnirea la nivel înalt planificată cu Guvernul român pe motive de încălcare a drepturilor omului și a emis un avertisment fără menajamente care spune că represiunea împotriva criticilor regimului va avea „urmări directe" în relația României cu Statele Unite. Avertismentul dat ieri de către ambasada SUA la București și de către Departamentul de Stat exprima îngrijorarea cu privire la măsurile represive luate împotriva a șase foști oficiali români. Cei șase, inclusiv doi foști membrii ai biroului politic al partidului comunist și un fost ministru de Externe, i-au adresat de curând o scrisoare usturătoare președintelui Ceaușescu, în care spuneau că „însăși ideea socialismului, pentru care am luptat, este discreditată de politica dumneavoastră."

După circularea scrisorii, în care erau detaliate violările la adresa drepturilor omului și eșecurile politice din țară, câțiva dintre autori, în ciuda autorității lor, au fost arestați pentru interogatorii. Mircea Răceanu, director adjunct în Ministerul de Externe, responsabil de relațiile cu SUA și fiul vitreg al unuia dintre semnatarii scrisorii, a fost arestat și acuzat de trădare, fapt ce sugerează legături cu scrisoarea. Purtătorul de cuvânt al Departamenului de Stat, Charles E. Redman, a spus că „încalcarea libertății de exprimare constituie o violare a drepturilor omului pe care România s-a angajat că le va respecta" și că o astfel de violare „este un afront adus comunității internaționale și va avea urmări directe asupra relațiilor americano-române". Redman nu a dat detalii asupra posibilelor consecințe, dar oficialii americani au spus că România a fost informată la cel mai înalt nivel diplomatic că discțiile cu SUA – care ar fi trebuit să aibă loc în următoarea perioadă – au fost anulate din cauza modului în care semnatarii scrisorii sunt hărțuiți. Aceste discuții ar fi trebuit să acopere toate problemele americano-române, inclusiv legăturile economice. Din cauza disputelor asupra drepturilor omului, americanii i-au ridicat României clauza națiunii celei mai favorizate la începutul anului trecut. În ultimele zile, Franța și-a retras ambasadorul de la București, ca o reacție la problema scrisorii, și comunitatea europeană și-a suspendat discuțiile cu privire la aranjamentele economice pe care le are cu România. Măsurile luate de Ceaușescu au atras și dezaprobarea din partea Uniunii Sovietice și a altor membrii ai pactului de la Varșovia. La începutul lunii, Uniunea Sovietică, Germania de Est și Bulgaria nu au votat împotriva demarării unei anchete internaționale de către comisia ONU pentru drepturile omului, pentru a investiga posibilele abuzuri din România. Ungaria, alt membru al pactului de la Varșovia, a fost unul dintre inițiatorii propunerii de investigare a României.

Departamentul de Stat a făcut solicitări similare și Cehoslovaciei, cerând eliberarea imediată a dramaturgului Václav Havel, care a fost condamnat la nouă luni de închisoare luna trecută, și a altor disidenți încarcerați recent. Într-o încercare de a risipi criticile la adresa încarcerării lui Havel, pe motiv de obstrucționare a forțelor de ordine, Guvernul ceh a redus pedeapsa cu o lună și l-a făcut eligibil pentru eliberare condiționată în luna mai. Redman spune că închiderea lui Havel „reprezintă o clară violare a obligațiilor pe care Cehoslovacia le are față de respectarea drepturilor omului". Declarația cerea Guvernului de la Praga să respecte drepturile omului și să înceapă dialogul cu disidenții. Arestarea lui Havel, care este una dintre cele mai prestigioase figuri ale grupării pentru apărarea drepturilor omului, Charta 77, a revoltat țările vestice deoarece a avut loc la câteva ore după semnarea Actului Final de la Viena de către Cehoslovacia, acord internațional portivit căruia toți semnatarii se obligă să promoveze și să apere drepturile omului.

Don OBERDORFER
Washington Post, 23 Martie 1989

InfoMina

ȘTIRI ECONOMICE

La Întreprinderea de spirt și drojdie din comuna Bragadiru (Sectorul Agricol Ilfov) a izbucnit un incendiu cauzat de explozia unui transformator de 100 megawați. Aprinderea s-a produs din cauza suprasolicitării motorului, iar în urma incidentului au fost deteriorate parțial conductele de ulei. Formația civilă a obiectivului nu a putut stinge singură focul, așa că la fața locului s-a deplasat un echipaj de pompieri.

Sursa: Arhiva CNSAS, Fond Documentar, dos. nr. 8566, vol. 24.
Ilarion ȚIU

vremea

În țară, vremea a fost în general instabilă. Cerul a fost variabil, mai mult noros, semnalându-se ploi, chiar și cu caracter de aversă, mai ales în regiunile sudice, unde cantitățile de apă au depășit 15 litri pe metru pătrat în 24 de ore. Vântul a suflat slab până la moderat, cu unele intensificări trecătoare în estul și în sud-estul țării. Temperaturile minime au fost cuprinse, în general, între 0 și 10 grade, iar cele maxime, între 8 și 16 grade. În București, vremea a fost în general instabilă. Cerul a fost variabil, mai mult noros, iar temporar a plouat. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime au fost cuprinse între 3 și 7 grade, iar maximele, între 13 și 16 grade.

amintiri

Grasă de Cotnari, numai bun de consumat la prânz sau seara

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Supraveghez preșcolari zona Moșilor-Traian, vorbesc limbile franceză, engleză.

ITB încadrează, pentru activitatea de proiectare ingineri cu practică în acest domeniu, în specialitățile: material rulant, TCM, mașini-unelte și electrotehnică.

Întreprinderea de Pompe București încadrează prin concurs, conform Legii 12/1971, șef serviciu Financiar-prețuri.

ICL Alimentara, Sect. 1, cu sediul în Piața Amzei nr. 13, încadrează în conformitate cu Legile 12/1971 și 22/1969, pentru unitățile sale de desfacerea produselor alimentare și pentru activități administrative, următoarele categorii de personal: lucrători gestionari cu pregătire corespunzătoare pentru desfacerea produselor alimentare: vânzători produse alimentare, paznici. Solicitanții trebuie să aibă domiciliul stabil în București.

VÂNZĂRI

Vând dublu radiocasetofon JVC PC-W100, boxe detașabile, egalizator, boiler electric 15 l, casete audio, cojoc bărbătesc 46. Aștept provincia.

Vând autoturism epocă excepțional Mercedes Benz 1938, multiplu campion raliuri epocă. Aștept provincia.

Vând cabluri universale video, haine damă, diverse obiecte.

Mreajă

ORIZONTAL: 1) Strângător în felul său. 2) Tip de randament. 3) Ținută pe banca de rezerve – Depășite pe dreapta! 4) Un centru de calcul ca atare – Tip de bronz... natural. 5) Volumul unui pocal! – Efectele unor lovituri... tari. 6) Reacție negativă – Protector al cavalerilor la turnire – Vide în interior! 7) Ansamblu de sunet... și lumini – Mai la vale de deal. 8) Arta... spaniolă din Evul Mediu – Situat aproape de Bran. 9) Merge uns – Marcat pe teren. 10) O întâlnești pe toate drumurile.

VERTICAL: 1) Tip de observator la înalt nivel. 2) Trecerea prin strâmtoare (pl.). 3) A se derula cu încetinitorul – Gută incipientă! 4) Accident de circulație – Posesorul unui rac. 5) Iubitul de la țară – Carte de succes. 6) Evidențiat la începutul unei partide de dublu – Lunecuș la vale! – Picior de pocal! 7) Marea cea mare. 8) Mijlocelul fetelor! – Erori descoperite la urmă! – Strict... oprit. 9) Tutelarul unor copii (pl.) – Se împlinesc cu timpul. 10) Înregistrare la cutremur.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3							■		
4					■				
5			■						
6		■					■		
7				■				■	
8					■				
9		■							
10									

Dicționar: CUȘ

Revista Rebus, nr. 12/1989

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

IRE, dușmanul spațiilor verzi

Adiacentă Străzii Al. Russo din Piatra-Neamț, continuă să existe insula de beton. Așa cum am mai spus într-un număr mai vechi al ziarului nostru, insula s-a născut întâi pe planșetele proiectanților, apoi s-a realizat la scară 1/1 prin efortul lăudabil al constructorilor o întindere cenușie, încadrată de frumoase blocuri tip E, cu locatari care, când vor să vadă cum arată frunza și iarba, n-o pot face privind pe fereastră.

Spațiul fiind închis, zgomotul reverberează ca într-o cutie de rezonanță, putând fi ușor inventariate nu numai strigătele și conversațiile mai aprinse, ci chiar strănuturile și accesele de tuse ale viroticilor. Și tocmai aici, printr-un ciudat joc al întâmplării, se află sediul IRE. Și ce-i cu asta? – veți spune. Că doar IRE nu lucrează aici cu ciocane pneumatice, nici cu forje sau mașini de debitat tablă. Aici, cel mult, se vorbește la telefon. Inexact! Aici se mai află un dispecerat care operează cu mașini telescopice, autocamioane, un laborator PRAM, un autocamion ARO cu motor Diesel și cu tot felul de alte utilaje care vin și pleacă. Un clocot nonstop de 24 de ore din 24, cu momente de vârf și de aparentă acalmie, care te poate băga în spital. E drept că toată această mișcare de forțe ar putea fi dirijată altfel, dincolo de spațiul incriminat, dar în acest caz ar dispărea mărul discordiei.

Și unde nu e confruntare nu e progres. Așadar, între locatarii, care vor liniște și IRE, care vrea să-și rezolve problemele de producție, s-au ivit discuții. Discuțiile, în loc să ducă la rezolvări, au degenerat în animozități. Pornind de la premisa că argumentul muncii acoperă orice, cei de la IRE au intensificat zgomotele. Când duduiturile și vibrațiile (betonul întins între construcții face masă comună cu plinta blocurilor) nu par a fi suficiente, se completează cu strigăte și înjurături în domeniu în care un anume maistru Lăcătușu pare a fi solist de coloratură. Chiar și în acest stadiu al ostilităților, locatarii s-au rezumat la plângeri, reclamații și scrisori ultimative, la care s-au primit tot felul de răspunsuri pozitive care n-au rezolvat nimic. Mai nou, zgomotelor li s-au adăugat gazele de eșapare ale unor motoare lăsate în funcțiune. În replică, unul dintre locatari a inventat o sirenă cu care speră să facă pe cei de la IRE să-și ia lumea-n cap. Nu și-au luat-o, ci au întrerupt alimentarea cu energie electrică, reducând sirena la tăcere.

Consiliul popular al municipiului, într-un răspuns la una dintre scrisorile locatarilor din această zonă, a stabilit o serie de măsuri care, dacă s-ar fi aplicat efectiv, ar fi rezolvat această situație. Numai că nimic din toate acestea nu se vede pe „insula de beton". Nu se vede, dar... se aude.

Oare din toată povestea să rămână doar zgomotul? Așteptăm o reacție serioasă din partea municipalității, a conducerii IRE.

D.B.
Ceahlăul, jud. Neamț, nr. 2.694 din 1989

Scinteia
JURNALUL ROMÂNIEI 1989 - ACUM DOUĂZECI DE ANI

Director: Marius Tucă **Editori:** Lavinia Betea (șef secție Istorie recentă), Cristina Diac, Florin Mihai, Ilarion Țiu (redactori secția Istorie recentă) **Design:** Ioana Bindea **Redacția:** Monalise Hihn, Paula Tudor, Ramona Vintilă, Eliza Dumitrescu, Alexandra Zotta, Adela Cristina Teodorescu **Fotografii:** AGERPRES, REUTERS **Ilustrație:** Mihai Stănescu **Telefon:** 021 318 20 37 **e-mail:** istorie.recenta@jurnalul.ro **Layout:** Cristina Ilie **Procesare imagine:** Ileana Caloteasa, Robert Tătaru, Răzvan Tucă **Corectură:** Corina Ialgoczi, Daniela Ionescu, Mihaela Coaje **Tiparul executat la:** Tipografia INTACT

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES
Agenția Națională de Presă AGERPRES